

Eksamen

22.05.2023

NOR1211 Norsk hovudmål / Norsk hovedmål

NOR1231 Norsk hovudmål / Norsk hovedmål

NOR1218 Norsk skriftleg / Norsk skriftlig

NOR1238 Norsk skriftleg / Norsk skriftlig

Sjå eksamenstips på baksida!
Se eksamenstips på baksiden!

Eksamensinformasjon	
Tid	Eksamen varer i 5 timar.
Hjelpemiddel	Hjelpemiddel er til dømes faglitteratur, ordbøker og kalkulator. Du kan bruke alle hjelpemiddel, med nokre unntak: • Du har berre tilgang til nokre utvalde nettressursar. • Du kan ikkje bruke omsetjingsprogram. • Du kan ikkje bruke hjelpemiddel som gjer det mogeleg å kommunisere. Det betyr at du ikkje kan bruke mobiltelefon, programvare for samskriving, chat eller liknande. • Du kan ikkje bruke automatisk tekstgenerator som chatbot eller tilsvarande teknologi.
Bruk av kjelder	Du må føre opp eventuelle kjelder du bruker i svaret ditt, slik at sensor kan finne fram til dei. Det inneber at du må skrive • namn på forfattar og tittel på bøker og andre skriftlege kjelder • nettadresse og dato for når du henta informasjonen frå internett Eksamenssvaret ditt blir kontrollert for plagiat. Dersom du ikkje har ført opp kjelder du har brukt, kan det påverke vurderinga av svaret ditt.
Informasjon om oppgåva	Du skal svare på oppgåva i del A. I del B er det tre oppgåver, og du skal svare på éi av dei. Bruk linjeavstand 1,5 og skriftstorleik 12.
Vedlegg	Equinor: «Er det mulig å tro på framtiden samtidig som man tror på troll?» Annonse. Publisert i <i>Aftenposten</i> 17. juni 2022. Grytten, Frode: «Gracias, Lionel». Publisert som video på tv2.no https://www.tv2.no/video/sport/fotball/fotball-vm-2022/gaasehudalarm-faa-med-deg-frode-gryttens-episke-messi-hyllest/1819371/ 18.12.2022 (nedlasting 22.02.2023). Jacobsen, Rolf. «Rulle rundt». <i>Pustøvelse</i>. Oslo: Gyldendal, 1975 Tiller, Carl Frode. <i>Det framande landet</i>. Oslo: Aschehoug, 2022. Utdrag Marstein, Trude. <i>Egne barn</i>. Oslo: Gyldendal, 2022. Utdrag Sarromaa, Sanna. <i>Skilsmisseboken – en overlevelsesguide</i>. Oslo: Res Publica, 2019. Utdrag
Informasjon om vurderinga	Sjå eksamensrettleiinga med kjenneteikn på måloppnåing til sentralt gitt skriftleg eksamen. Eksamensrettleiinga finn du på Utdanningsdirektoratets nettsider.

Nynorsk

Du skal svare på oppgåva i del A og på éi av oppgåvene i del B. Legg merke til at det står ein kommentar under kvar oppgåveinstruks. Kommentaren er til hjelp for å løyse oppgåva.

Del A Kortsvarsoppgåve

Svaret bør ikkje vere på meir enn cirka 250 ord.

Vedlegg:

- Frode Grytten: «Gracias, Lionel», 2022

Argentina vann fotball-VM i Qatar i 2022, og Lionel Messi var kaptein på laget. Teksten er ei hyllest til fotballspelaren frå Rosario i Argentina, som av mange menneske er rekna som den beste fotballspelaren gjennom tidene.

Gjer greie for korleis Lionel Messi blir framstilt i det vedlagde diktet. Bruk relevant fagspråk og konkrete eksempel frå tekstvedlegget.

Kommentar: Du skal bruke relevant fagspråk og gjere greie for korleis verkemidla fungerer i teksten. Bruk konkrete eksempel frå diktet.

Del B Langsvarsoppgåver

Skriv nummeret på den oppgåva du vel, og lag overskrift sjølv.

Oppgåve 1

Vedlegg:

- Rolf Jacobsen: «Rulle rundt», frå *Pusteøvelse*, 1975
- Carl Frode Tiller: *Det framande landet* (langdikt), utdrag, 2022

Skriv ein resonnerende tekst der du gjer greie for modernistiske trekk i dei to vedlegga og drøftar korleis tekstane er samfunnskritiske.

Kommentar: Du skal vise kunnskap om den modernistiske tradisjonen og bruke relevant fagspråk. Du skal bruke eksempel frå vedlegga når du skriv.

Oppgåve 2 og 3 står på neste side.

Oppgåve 2

Vedlegg:

- «Er det mulig å tro på framtiden samtidig som man tror på Troll?», annonse frå Equinor, 2022 (side 12–13)

Gjer kort greie for kva du meiner er formålet med teksten, og analyser teksten. Bruk omgrep frå retorikken.

Kommentar: Du skal skrive om både form og innhald i den samansette teksten. Du skal bruke relevant fagspråk og konkrete eksempel frå vedlegget.

Oppgåve 3

Vedlegg:

- Sanna Sarromaa: *Skilsmisseboken – en overlevelsesguide*, utdrag, 2019
- Trude Marstein: *Egne barn*, utdrag frå romanen, 2022

Skriv ein kreativ tekst der du reflekterer over innhaldet i tekstvedlegga.

Kommentar: Oppgåva opnar for ulike løysingar. Det skal kome fram at du har brukt tekstvedlegga, men du kan bruke dei på ulike måtar i svaret ditt. Du kan vise kreativitet gjennom dei innfallsvinklane du vel og måten du bruker språket på.

Bokmål

Eksamensinformasjon	
Tid	Eksamen varer i 5 timer.
Hjelpemidler	Hjelpemidler er for eksempel faglitteratur, ordbøker og kalkulator. Du kan bruke hjelpemidler, med noen unntak: • Du har bare tilgang til noen utvalgte nettressurser. • Du kan ikke bruke oversettelsesprogrammer. • Du kan ikke bruke hjelpemidler som gjør det mulig å kommunisere. Det betyr at du ikke kan bruke mobiltelefon, programvare for samskriving, chat eller lignende. • Du kan ikke bruke automatisk tekstgenerator som chatbot eller tilsvarende teknologi.
Bruk av kilder	Du må oppgi eventuelle kilder du bruker i svaret ditt, slik at sensor kan finne fram til dem. Det innebærer at du må skrive • navn på forfatter og tittel på bøker og andre skriftlige kilder • nettadresse og dato for når du hentet informasjonen fra internett Eksamenssvaret ditt blir kontrollert for plagiat. Hvis du ikke har oppgitt kilder du har brukt, kan det påvirke vurderingen av svaret ditt.
Informasjon om oppgaven	Du skal svare på oppgaven i del A. I del B er det tre oppgaver, og du skal svare på én av dem. Bruk linjeavstand 1,5 og skriftstørrelse 12.
Vedlegg	Equinor: «Er det mulig å tro på framtiden samtidig som man tror på troll?» Annonse. Publisert i <i>Aftenposten</i> 17. juni 2022. Grytten, Frode: «Gracias, Lionel». Publisert som video på tv2.no https://www.tv2.no/video/sport/fotball/fotball-vm-2022/gaasehudalarm-faa-med-deg-frode-gryttens-episke-messi-hyllest/1819371/ 18.12.2022 (nedlasting 22.02.2023). Jacobsen, Rolf. «Rulle rundt». <i>Pustøvelse</i>. Oslo: Gyldendal, 1975 Tiller, Carl Frode. <i>Det framande landet</i>. Oslo: Aschehoug, 2022. Utdrag Marstein, Trude. <i>Egne barn</i>. Oslo: Gyldendal, 2022. Utdrag Sarromaa, Sanna. <i>Skilsmisseboken – en overlevelsesguide</i>. Oslo: Res Publica, 2019. Utdrag
Informasjon om vurderingen	Se eksamensveiledningen med kjennetegn på måloppnåelse til sentralt gitt skriftlig eksamen. Eksamensveiledningen finner du på Utdanningsdirektoratets nettsider.

Bokmål

Du skal svare på oppgaven i del A og på én av oppgavene i del B. Legg merke til at det står en kommentar under hver oppgaveinstruks. Kommentaren er til hjelp for å løse oppgaven.

Del A Kortsvarsoppgave

Svaret bør ikke være på mer enn cirka 250 ord.

Vedlegg:

- Frode Grytten: «Gracias, Lionel», 2022

Argentina vant fotball-VM i Qatar i 2022, og Lionel Messi var kaptein på laget. Teksten er en hyllest til fotballspilleren fra Rosario i Argentina, som av mange mennesker er regnet som tidenes beste fotballspiller.

Gjør greie for hvordan Lionel Messi blir framstilt i det vedlagte diktet. Bruk relevant fagspråk og konkrete eksempler fra tekstvedlegget.

Kommentar: Du skal bruke relevant fagspråk og gjøre rede for hvordan virkemidlene fungerer i teksten. Bruk konkrete eksempler fra diktet.

Del B Langsvarsoppgaver

Skriv nummeret på den oppgaven du velger, og lag overskrift selv.

Oppgave 1

Vedlegg:

- Rolf Jacobsen: «Rulle rundt», fra *Pusteøvelse*, 1975
- Carl Frode Tiller: *Det framande landet* (langdikt), utdrag, 2022

Skriv en resonnerende tekst der du gjør greie for modernistiske trekk i de to vedleggene og drøfter hvordan tekstene er samfunnskritiske.

Kommentar: Du skal vise kunnskap om den modernistiske tradisjonen og bruke relevant fagspråk. Du skal bruke eksempler fra vedleggene når du skriver.

Oppgave 2

Vedlegg:

- «Er det mulig å tro på framtiden samtidig som man tror på Troll?», annonse fra Equinor, 2022 (side 12–13)

Gjør kort rede for hva du mener er formålet med teksten, og analyser teksten. Bruk begreper fra retorikken.

Kommentar: Du skal skrive om både form og innhold i den sammensatte teksten. Du skal bruke relevant fagspråk og konkrete eksempler fra vedlegget.

Oppgave 3

Vedlegg:

- Sanna Sarromaa: *Skilsmisseboken – en overlevelsesguide*, utdrag, 2019
- Trude Marstein: *Egne barn*, utdrag fra romanen, 2022

Skriv en kreativ tekst der du reflekterer over innholdet i tekstvedleggene.

Kommentar: Oppgaven åpner for ulike løsninger. Det skal komme fram at du har brukt tekstvedleggene, men du kan bruke dem på ulike måter i svaret ditt. Du kan vise kreativitet gjennom de innfallsvinklene du velger, og måten du bruker språket på.

Skilsmisseboken – en overlevelsesguide

Den statistiske skilsmissen og skilsmissens historie

Helmer: Du er først og fremst hustru og mor.

Nora: Det tror jeg ikke lenger på. Jeg tror at jeg er først og fremst et menneske, jeg, liksom vel som du, – eller iallfall at jeg skal forsøke på å bli det. (Et dukkehjem, 1879)

Ibsen skrev den verdensberømte skilsmissehistorien om Nora og Helmer i 1879. Stykket handler om Nora Helmer som forlater mannen sin i en tid da så å si ingen gjorde det. I perioden 1876-80 ble det i landet som helhet gitt 39 skilsmissebevilgninger. Jeg ble født 100 år etter at skuespillet først ble utgitt og oppført. Jeg leste stykket som 16-åring. Det var pensum på gymnaset i min hjemby Lahti i Finland i 1996. [...]

Arven etter Nora

Nora er kanskje den mest berømte skilte damen i litteraturhistorien, men folk skilte seg i Norge allerede før hennes tid. Historiker Hanne Marie Johansen har forsket på separasjoner og skilsmisser i Norge i et historisk perspektiv.

Reformasjonen endret oppfatningen av ekteskapet, har Johansen funnet ut. Luther fremstilte det å ha en familie som den store lykken i livet, men ville likevel tillate skilsmisse. Katolikkene lærer fremdeles at ekteskap er et sakrament, mens protestantene under reformasjonen gikk vekk fra prinsippet om at ekteskap er uoppløselige. Grunnlaget for å tillate skilsmisse fant Luther og andre reformatorer i Bibelen. Det var tre årsaker som kunne gi skilsmisse: utroskap, impotens og desertio – som betyr at en av partene forsvinner eller rømmer. Norges første lov om skilsmisse fra 1582 tillot skilsmisse i tråd med disse tre bibelske grunnene. Loven fra 1582 ble stående helt til 1909.

Det var imidlertid ikke mange som ble skilt i Norge på den tiden. Det var kanskje fire–fem skilsmisser i året mot slutten av 1500-tallet, og rundt ti i året på 1600-tallet. Hovedårsaken til at man søkte om skilsmisse var desertio. Dette gjaldt i to tredjedeler av sakene. Frem til 1700-tallet var det flest kvinner som søkte om skilsmisse etter at mannen forsvant. Resten av sakene handlet om utroskap.

Med dagens briller kan man undre seg over at vold i ekteskapet ikke var skilsmissegrunn. Heller ikke Luther støttet det. I noen saker var det tydelig at den egentlige grunnen for skilsmisse var vold, men det måtte kamufleres som noe annet. Man trengte for eksempel utroskap å henge det på for å få innvilget skilsmisse, stadig ifølge Johansen. I loven stod det derfor at det måtte undersøkes at det ikke var snakk om utroskap med vilje – for å få skilsmisse.

I forhold til størrelsen på befolkningen var skilsmisse vanligere i Norge i begynnelsen av 1600-tallet enn i 1880-årene. Som nevnt: Ibsens *Et dukkehjem* kom ut i 1879. På 1870-tallet var det syv ektepar i året som skilte seg i Norge. Først fra 1890 økte antallet skilsmisser gradvis i befolkningen. Skilsmisse var et marginalt fenomen før 1900-tallet.

Johansen forklarer de lave skilsmisseratene til langt ut på 1900-tallet med at mange kvinner var avhengige av ektemannens inntekt. Det var også en frykt for det sosiale stigmaet knyttet til det å være en skilt kvinne. I tillegg var det manglende kulturell erfaring med skilsmisser og manglende tillit til det juridiske apparatet blant kvinner.

Av Sanna Sarromaa. Utdrag frå/fra *Skilsmisseboken – en overlevelsesguide*, 2019

Gracias, Lionel

dette heiter ikkje farvel
dette heiter ikkje punktum
dette heiter takk

tap eller triumf
vi visste at det uansett ville ende slik –
i tårer, i Qatar, i ørkenen
i hans siste fotball-VM

sjølv den aller beste
må bere tida på sine skuldre
sjølv den aller beste
er ein dag historie

i desse siste kampene
blei også geniet til eit
menneske av kjøt og blod
ein nesten vanlig fyr

vere født 24. juni 1987 i Rosario
vere født liten og sky og introvert
vere ein enkel mann nesten utan ord
som skapte himmel med føtene

vere naboguten som kom ruslande
inn i lyset, liten og tynn
med bein av regn, armar av vind

vere han som alltid såg ut
som om han var på løkka:
skal vi ikkje spele litt fotball?
kom igjen, då!

og som så forvandla seg til ein
nummer 10 vi aldri før hadde sett
langt bortanfor ordet

han sådde eit håp i oss, han lærte oss
at også dette er mulig, også dette går an

etter alle skåringane og straffesparka
etter alle frisparka og dei
briljante pasningane

etter alle analysane, intervjuar, heiaropa
etter alle orda om at no finst
det ikkje fleire ord –

finst det bare punktum
og så dette vesle ordet:
gracias

merci ... thank you ... takk ...
gracias, Lionel

Publisert som video på tv2.no 18.12.2022 (nedlasting 22.02.2023).

Ordforklaring: "nummer 10" er tradisjonelt eit/et draktnummer med høg/høy status.

Rulle rundt –

I den tekniske byen
hvor alle ruller rundt på hjul
så de kan bli glade fort
og få penger så de kan kjøpe alt
der kjenner ingen hverandre mer
for de har ikke tid
for de skal rulle rundt på hjul
og kjøpe morsomme ting
så de kan bli glade fort
så alle barn må passe på seg selv
og alle gamle må legge seg og dø
for ingen har tid og ingen vet levende råd
for det gjelder å glemme og det gjelder å bli glade fort
mens lysene blinker rødt og blinker grønt
ruller alle rundt på hjul
ruller rundt
og rundt og rundt –
osv, osv – –

Av Rolf Jacobsen. Fra *Pusteøvelse*, 1975

Det framande landet

[...] de let dykk kjøpe for lommerusk
revolusjonen er avlyst og igjen finst berre EG
det finst ikkje noko vi
THERE IS NO SUCH THING AS SOCIETY
seier jernkvinna og jernkanslaren og fagforeiningsknusarane i Amazon, Elkjøp og Wizz
Air der dei sel flybillettar du faktisk har råd til
men som dottera di takkar nei til
vil ikkje øydelegge kloden, seier ho

og så du som hadde gledd deg til å gjere henne glad
smørje reptilhuda og vere to veker på Granca

berre nyt soloppgangen mens du blir steikt, pappa, seier ho
og berre nyt solnedgangen mens du druknar
skal noko gjerast, er det vi som må gjere det
vi som er unge og sinte og naive og romantiske og bruker så store ord at du ikkje kan anna
enn å le, pappa, din gamle postmodernist
det er vi som må skape verda på ny, vi som må seie bli lys og skrive bøkenes bok, seier
ho, og så sett ho seg på ein gammal gul kombi med kort på styret og sommarfuglmerke på
stonga og drar på sykkelferie gjennom Facebook, Snap og Instagram
sender deg selfie på selfie
for det finst berre EG
det finst ikkje noko vi

THERE IS NO SUCH THING AS SOCIETY

her er fellesskapet filtrert og fotoshoppa bort
det er fortrenget av reklame og reality
har gått i dekning mellom linjene i sjølvhjelpslitteraturen og er trylla bort av russiske netttroll
alla dansar kvar for seg
lenger og lenger frå kvarandre
gjennom digitale dødsrike
heilt til de vaknar av dykkar eiga liklukt og begynner å invitere kvarandre på middag igjen [...]

Av Carl Frode Tiller. *Det framande landet*, langdikt, 2022. Utdrag.

There is no such thing as society: formulering av Margaret Thatcher, konservativ statsminister i Storbritannia 1979–1990

jernkvinna og jernkanslaren: politikarar/politikere som får gjennom politikken sin ved å bruke makt.

gul kombi: gammaldags/gammeldags sykkel

Equinor (tidlegare Statoil) er eit norsk energiselskap, med verksemd innan olje og gass. Den norske staten eig 67 % av selskapet. Denne annonsen blei publisert i Aftenposten 17. juni 2022 og var ein del av ein kampanje som markerte at det var 50 år sidan Statoil/Equinor blei grunnlagd.

Equinor (tidligere Statoil) er et norsk energiselskap, med virksomhet innen olje og gass. Den norske staten eier 67 % av selskapet. Denne annonsen ble publisert i Aftenposten 17. juni 2022 og var en del av en kampanje som markerte at det var 50 år siden Statoil/Equinor ble grunnlagt.

1972 — 2022 — 2050

Dette er en av mange historier fra våre første 50 år. Historien er også en del av fortellingen om hvordan vi skal lykkes med det grønne skiftet.
equinor.com/50

Er det mulig å tro på framtiden samtidig som man tror på Troll?

Høsten 1979 fikk letesjefen og teamet hans i oljeselskapet Shell et gjennombrudd i Nordsjøen. Lite visste de at Troll ville utgjøre en helt sentral brikke i Europas energisikkerhet i flere tiår fremover.

Det hadde virket nærmest umulig å hente opp gass og olje fra denne delen av Nordsjøen. Over 300 meters havdyp og krevende værforhold fikk Shells tekniske direktør Chris E. Fay til å beskrive utfordringen slik: "Vi må skaffe oss tur/returbillett til månen". Norske myndigheter mente at Shell var et av få selskaper som faktisk kunne klare det. Feltet fikk navnet Troll. Et passende navn av flere grunner. Et kjempefelt med store mengder gass og olje, i et område der naturkreftene ofte viste muskler. Passende også fordi det mange trodde var helt urealistisk ble det motsatte gjennom en historie om teknologiutvikling.

Noen år senere fikk det norske entreprenørselskapet Norwegian Contractors jobben med å bygge en 472 meter høy plattform. Ingeniørene valgte å bruke betong, 656.000 tonn for å være nøyaktig. Men plattformen skulle ikke bare bygges, den måtte også taues 200 kilometer ut

i havet. Troll A er det høyeste byggverket som noen gang er flyttet av mennesker på jordens overflate. Den 17. mai 1995 ble den trygt plassert på Troll-feltet. Men hva nå?

Nå står vi i vår tids største utfordring, klimakrisen. Equinors ambisjon er å fortsette å levere energi til samfunnet med lavere utslipp og netto null innen 2050. Sammen skal vi utvikle ny energi og ny industri. Og da blir kanskje spørsmålet, er Troll fremdeles noe vi kan tro på?

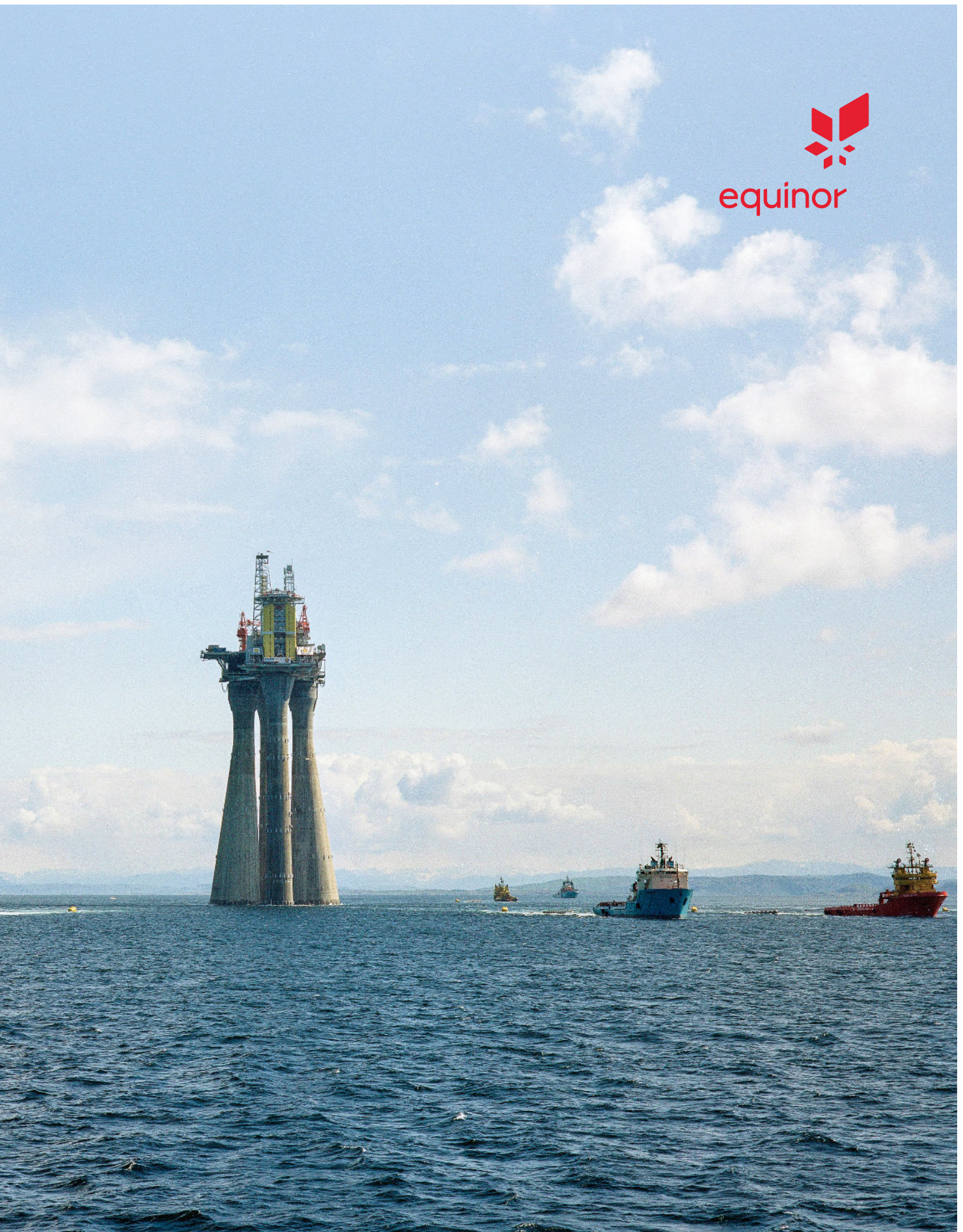
Svaret er tre ganger ja: Troll sikrer trygge og forutsigbare gassleveranser til Europa med svært lave produksjonsutslipp. Støttet av en velutbygd infrastruktur kan vi i framtiden bruke gassen til å utvikle hydrogen eller ammoniakk, og CO₂ fra gassen kan vi fange og lagre trygt under havbunnen. Og Troll viser at vi kan klare det utrolige, bare vi jobber sammen. Den troen trenger vi fremover. Troll er derfor ikke bare en historie om fortiden, det er også en historie om framtiden. Og ikke minst en historie om et langt og godt europeisk energisamarbeid.

Takk for de første 50, tikk takk mot 2050.

To get there.
Together

Egne barn

I romanen *Egne barn* er jeg-fortelleren Anja på hytta i Sverige som hun eier sammen med eksmannen Ivar. Anja har med seg den nye kjæresten sin. Ivar og hans nye samboer Solveig er også der, i tillegg til Ivar og Anjas felles barn. De har dugnadshelg og skal rydde og male. I utdraget rydder Anja og Solveig på kjøkkenet, mens Solveig forteller om sine egne foreldre og om hvordan det er å være bonusmamma for Anja sine barn.

I romanen *Egne barn* er eg-forteljaren Anja på hytta i Sverige som ho eig saman med eksmannen Ivar. Anja har med seg den nye kjærasten sin. Ivar og hans nye sambuar Solveig er også der, i tillegg til borna til Ivar og Anja. Dei har dugnadshelg og skal rydde og måle. I utdraget ryddar Anja og Solveig på kjøkkenet, mens Solveig fortel om sine eigne foreldre og om korleis det er å vere bonusmamma for Anja sine born.

«Foreldrene mine skilte seg fordi faren min traff en annen», sier hun. «Stemoren min var et troll. Hun var fæl mot faren min og fæl mot meg. Jeg hadde så dårlig forhold til henne». Hun setter haka mot kneet. «Hun jobbet bare deltid og var mye hjemme, og hun tok stadig opp med faren min at det var et problem at jeg kom hjem etter skolen hver dag i stedet for å være ute med venner»

Hun begynner å stable maisbokser på gulvet.

«Men jeg hadde ikke venner på den tiden», sier hun.

«Herregud,» sier jeg. Jeg trekker ut en skuff, den er full av suppeposer og tacokrydder.

«Det er jo ikke tilfeldig at stemoren til Snøhvit er ond,» sier jeg. «Den onde stemoren er en arketype. Var hun aldri snill mot deg?»

«Snill, nei, det vil jeg ikke si. Av og til nøytral. Det hendte hun gjorde praktiske ting for meg. Sydde fast en glidelås som hadde løsnet.»

«Men den onde bonusmoren finnes ikke,» sier jeg og smiler.

Solveig smiler.

«Det har vært veldig klart for meg at en sånn stemor skal ikke jeg være,» sier hun. «at jeg nettopp skal være en bonusmor, og at de er mine bonusbarn. Det er tre ting jeg stadig minner meg selv på. Den ene er at Ivar tilhører barna mer enn meg. At barna alltid vil være det viktigste i livet hans, og at min plass er andre plassen. Det andre er at leiligheten er like mye barnas hjem som mitt.»

Nå står det fire bokser mais oppå hverandre på golvet.

«Selv om Ivar ikke har kjøpt seg inn i den,» sier hun og smiler.

Jeg smiler tilbake.

«Og det tredje?» sier jeg.

«At barna ikke ble forelsket i meg, det var det bare Ivar som ble. At de ble ufrivillig trukket inn i en kjærlighetshistorie og fikk meg tredd ned over hodet på seg. Så jeg har prøvd å ta ting i deres tempo.»

Tomatbønner, bambusskudd, risottoris. Hun setter en femte maisboks oppå de fire første.

«I begynnelsen følte jeg meg nesten forelsket i barna også. Du vet den første forelskelsesrusen, der alt ved den andre er helt vidunderlig, og man kan ikke forestille seg at det kan bli annerledes. Jeg syntes de var helt skjønne. Jeg ville være med dem så mye som mulig. Jeg la alle planer med dem i hodet.»

Maistårnet vakler, Solveig får et jaget uttrykk i ansiktet og strekker hendene ut. Så raser det.

Åh, kjære vene. Vi smiler til hverandre.

«Hvor gammel var du da faren din traff stemoren din?» sier jeg.

«Ni. Akkurat som Lotte var. Jeg må si jeg syns det har gått bra med Lotte og meg, bank i bordet.»

«Hun digger deg,» sier jeg.

«I ettertid tenker jeg at Berit var sjalu på meg,» sier hun. «Jeg følte virkelig at hun hatet meg.»

Hun løfter opp en av maisboksene bort til maten som skal beholdes.

«Men selv kan jeg si med hånda på hjertet at jeg ikke har kjent noen negative følelser overfor Lotte og Falk på noe tidspunkt», sier hun. «Irritasjon og sånt innimellom, selvfølgelig, men ...»

«Selvfølgelig,» sier jeg.

«De er jo to rotekopper,» sier hun, smiler og ser nesten lykkelig ut. «Og Lottes humør kan være en håndfull innimellom.»

Jeg nikker sakte, smiler.

«Men det er vanskelig å være mor,» sier Solveig. «Å være bonusmor er enda vanskeligere. Jeg vil du skal vite at jeg ikke tar lett på det.»

«Jeg synes du er en fantastisk bonusmor,» sier jeg.

Solveig ser på meg med et takknemlig, hjelpeløst åpent ansikt, i flere sekunder.

«Og så ble moren min så ulykkelig,» sier hun. «Og bitter på stemoren min. Det at ditt og lvars forhold var ordentlig avsluttet før jeg kom inn i bildet, det er en ting jeg er veldig glad for. Jeg håper, og tror, jeg ville holdt meg langt unna hvis dere fortsatt var sammen da vi møttes. Det ville vært fryktelig om det var jeg som hadde ødelagt forholdet deres.»

Av Trude Marstein. Utdrag frå/fra romanen *Egne barn*, 2022

TIPS TIL DEG SOM AKKURAT HAR FÅTT EKSAMENSOPPGÅVA:

- Start med å lese oppgaveinstruksen godt.
- Hugs å føre opp kjeldene i svaret ditt dersom du bruker kjelder.
- Les gjennom det du har skrive, før du leverer.
- Bruk tida. Det er lurt å drikke og ete undervegs.

Lykke til!

TIPS TIL DEG SOM AKKURAT HAR FÅTT EKSAMENSOPPGAVEN:

- Start med å lese oppgaveinstruksen godt.
- Husk å føre opp kildene i svaret ditt hvis du bruker kilder.
- Les gjennom det du har skrevet, før du leverer.
- Bruk tiden. Det er lurt å drikke og spise underveis.

Lykke til!